

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

DÖRDÜNCÜ DAİRE

SARA KAYA VE DİĞERLERİ - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no:47544/99)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

2 Ekim 2007

İşbu karar AIHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafında belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup bazı şekli düzeltmelere tabi olabilir.

© T.C. Dışışleri Bakanlığı, 2007. Bu gayriresmi özet çeviri Dışışleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Dışışleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı'na atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (47544/99) no'lu davanın nedeni (T.C. vatandaşları) Sara Kaya, Hatice Kaya, Zozan Kaya, Abdülbaki Kaya ve Mehmet Kaya'nın (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) 1 Şubat 1999 tarihinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurdur.

Adli yardımdan yararlanan başvuranlar, AİHM önünde Mersin Barosu avukatlarından M. Erdoğan tarafından temsil edilmektedirler.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar Sara Kaya, Abdülbaki Kaya, Mehmet Kaya, Hatice Kaya ve Zozan Kaya, sırasıyla 13 Eylül 1998 tarihinde cesedi bulunan Şefik Kaya'nın eşi, oğulları ve kızlarıdır. Başvuranlar sırasıyla 1940, 1965, 1969, 1971 ve 1974 doğumlu olup Mersin'de ikamet etmektedirler.

Başvuranlara göre, Şefik Kaya 1997 yılında jandarmalarca yakalanmıştır. Şefik Kaya gözaltında tutulduğu on gün boyunca işkenceye maruz kalmıştır. Şefik Kaya daha sonra kefaletle serbest bırakılmıştır. Bu bilgiyi destekleyen herhangi bir belge bulunmamaktadır. Ayrıca bu iddia ulusal mahkemeler önünde hiçbir zaman gündeme getirilmemiştir.

Şefik Kaya'nın 1998 yılında askeri güvenlik bölgesinde yer alan Manisor (Diyarbakır İli Lice İlçesi'ne bağlı) mezrasına giriş çıkış yasağı bulunması sebebiyle buraya gitmek için jandarmadan izin talebinde bulunduğu, yalnız gitmesi ve saat 19'dan erken dönmemesi şartıyla kendisine izin verildiği iddia edilmiştir. Böylelikle Şefik Kaya, adigeçen mezrada bulunan tarlalarını sulamak üzere 5 Temmuz 1998 tarihinde Diyarbakır'daki evinden ayrılmış ve bir daha geri dönmemiştir.

9 Temmuz 1998 tarihinde başvuran Sara Kaya kocasının kaybolduğunu bildirmek üzere jandarma karakoluna gitmiştir.

Okuma yazması olmadığını, Türkçe'yi iyi konuşmadığını ve ifade verdiği sırada sözlerini tercüme edecek biri olmadığını belirten başvuran, ifadesinde yer alan son cümleyi AİHM önünde inkar etmektedir.

İki jandarma subayı ve Sara Kaya tarafından imzalanan tutanakta kayıp kişinin dış görünüşü ayrıntılı bir şekilde tarif edilmiştir.

Jandarma karakolu Şefik Kaya hakkında açılan dosyayı Lice Cumhuriyet Savcılığı'na ('savcılık') havale etmiştir.

Savcılık, 2 Ağustos 1998 tarihinde bir ön soruşturma açarak jandarmadan Şefik Kaya'nın yakınlarının çağrılmasını talep etmiştir.

Bu talebe ne surette cevap verildiği hakkında dosyada bir bilgi bulunmamaktadır.

Şevket adında bir kimse Diyarbakır pazarında Şefik Kaya'nın yeğeni Mevlüde ('Mevlüde') Kaya'ya yaklaşıp bir minibüste Şefik Kaya'nın cesedinin Manisör yolunun kenarında olduğunu duyduğunu haber vermiştir. Haberin kaynağına ilişkin olarak ise Şevket, herkesin bu konudan bahsettiğini belirtmiştir. Mevlüde, bu olayı Hatice Kaya'ya anlatmıştır.

Aynı gün iki kadın jandarmaya konuyla ilgili bilgi vermiş ve jandarmalarla birlikte Kavrabazı deresi yakınlarına giderek çalılıkların arasında cesetten geriye kalanları bulmuşlardır. İki kadın, geriye sadece kemiklerin kaldığı cesedi üzerinde bulunan ayakkabılar ve giysiler sayesinde teşhis etmişlerdir.

Aynı gün düzenlenen olay yeri tespit tutanağında yakın mesafeden ateşlenen bir Kalaşnikof tüfeğe ait on iki adet boş kovan (arama tutanağına göre on üç adet) bulunduğu belirtilmiştir. Olay yerinin krokisinde, cesedin Diyarbakır-Bingöl yol ayrımının Manisör'a doğru yüz iki yüz metre içinde, kurumuş bir dere yakınlarında bulunduğu belirtilmiştir.

13 Eylül 1998 tarihinde verdiği ifadede Hatice Kaya babasının cesedinin bulunduğu yer hakkında nasıl haberdar olduğu sorusuna cevap vermiştir. Hatice Kaya, özel olarak kimseden şüphelenmediğini ve babasının düşmanı bulunmadığını beyan etmiştir.

Savcılığın talimatı üzerine kemik parçalarından ibaret ceset Lice Sağlık Ocağı'na götürülmüştür. Lice Sağlık Ocağı'nda görevli bir doktor kemiklerin post-mortem muayenesini gerçekleştirmiştir.

Ceset muayenesi sonucunda düzenlenen raporda, kemiklerin çürüme sürecine girdiği ve ölüm nedeninin belirlenebilmesi için yeterli donanımına sahip bir hastanede inceleme yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Lice Cumhuriyet Savcısı ve başvuran Mehmet Kaya tarafından imzalanan 13 Eylül 1998 tarihli tutanakta, babasının kemiklerinin Diyarbakır Adli Tıp Merkezi'ne götürülmek üzere Mehmet Kaya'ya teslim edildiği belirtilmiştir. Tutanakta ayrıca, cesedin defnedilmesinde bir sakınca olmadığı belirtilmiştir.

Diyarbakır Devlet Hastanesi tarafından aynı tarihte verilen raporda incelenen kemik parçalarının daha ayrıntılı bir tanımı yapılarak, ölüm nedeninin belirlenmesinin mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır. Raporda ölüm koşullarının ancak adli bir soruşturma ile aydınlığa kavuşturulabileceği belirtilmiştir.

Bu rapor üzerine Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, olayların meydana geldiği yerin Lice'ye bağlı olması sebebiyle konuyla ilgili olarak yetkisizlik kararı vermiştir.

Lice Cumhuriyet Savcılığı 2 Ekim 1998 tarihinde kaybolma ve cinayet olayıyla ilgili dosyaları birleştirmeye karar vermiştir.

Lice Cumhuriyet Savcılığı 15 Ocak 1999 tarihli bir mektupla Lice İlçe Jandarma Komutanlığı'ndan başvuranların ve Hedik Köyü İlkokulunda görevli öğretmen A.A.'nın derhal çağrılmasını talep etmiştir.

A.A. 26 Nisan 1999 tarihinde savcı tarafından dinlenilmiştir. A.A. Şefik Kaya'nın öldürülmesi hakkında hiçbir bilgisi olmadığını ve olayların meydana geldiği sırada Diyarbakır'da bulunduğunu beyan etmiştir.

Lice İlçe Jandarma Komutanlığı, Savcılığa gönderdiği 25 Aralık 1999 tarihli yazıda başvuruların Mersin İli'ne taşındıkları bilgisini vermiştir. Dosyada Savcılığın davetinden sonra meydana gelen gelişmelere ilişkin herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Şefik Kaya'nın yeğeni E.K. jandarmada verdiği ifadede dayısının 1992 yılında PKK tarafından kaçırıldığını ve serbest bırakıldığında vücudunda işkence izleri bulunduğunu beyan etmiştir. E.K., sözkonusu örgütün Abalı Köyü Jandarma Karakol Komutanlığı ile iyi ilişkiler içinde bulunan Şefik Kaya'yı, örgüt militanlarının adlarını yetkili makamlara verdiği şüphesiyle tehdit ettiğini iddia etmiştir. E.K. dayısının PKK mensuplarınca öldürüldüğü çıkarımında bulunmuştur.

28 Aralık 2001 tarihli faili meçhul cinayetlere ilişkin yıllık raporunda Abalı Köyü Jandarma Karakol Komutanı, dosyaya aktarılan muhtelif delil unsurlarını inceledikten sonra, Şefik Kaya'nın PKKlı teröristlerce ya da uzun süredir aralarında süren ihtilaf yüzünden intikam kastıyla köy öğretmeni A.A. tarafından öldürülmüş olabileceği kanaatine varmıştır. Komutan, A.A.'nın, iki oğlunun PKK tarafından öldürülmesine Şefik Kaya'nın neden olduğu yolundaki 30 Kasım 1989 tarihli ifadesine atıfta bulunmaktaydı.

Lice Cumhuriyet Savcısı on üç adet boş mermi kovanının Diyarbakır Kriminal Laboratuvarına gönderilmesini istemiştir.

Kriminal laboratuvarında görevli bir uzman tarafından düzenlenen raporda mermilerin tamamının aynı silahtan çıktığı belirtilmiştir. Mermi kovanlarının, hangi silahtan çıktığı belirlenemeyen mermilerin yer aldığı arşivdeki mermilerle karşılaştırmalı olarak incelenmesi işleminin uzun zaman alacağı raporda ayrıca belirtilmiştir. Dosyada sözkonusu incelemelere ilişkin bir nihai rapor mevcut değildir.

Jandarma tarafından üç ayda bir düzenlenerek Savcılığın bilgisine sunulan tutanaklarda '1. Olayın faileri sıkı bir şekilde araştırılmış olup henüz kimlikleri tespit edilememiştir; 2. Sanıkların yakalandığında bilgi verileceğini, 3. Olayla ilgili bilgi ya da itiraf elde edilememiştir. 4. Olayın failerinin yakalanması ve kimliklerinin tespiti için çalışmalara aralıksız devam edildiğini; bu hususlarla ilgili olarak devamlı bilgi verileceğini' şeklinde değişmez ifadeler yer almaktadır.

Şefik Kaya'nın ölümü ile ilgili olarak yapılan soruşturma 2002 yılından bu yana Lice Cumhuriyet Savcılığı önünde devam etmektedir.

Başvurular son olarak 23 Şubat 2003 tarihinde soruşturmanın seyrine ilişkin mektup yoluyla bilgi almışlardır. Başvurular, müşteki taraf olarak dosyanın seyrinden haberdar edilmediklerinden yakınmışlardır.

HUKUK

III. AİHS'NİN 2. VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 2. maddesine atıfta bulunan başvurular, güvenlik güçlerinin gereksiz güç kullanımı sonucunda Şefik Kaya'nın yaşam hakkının çiğnenmesinden şikayetçi olmaktadır. Başvurular ayrıca, her türlü başvurunun sonuçsuz kalacağını beyan eden savcılık tarafından mevcut davada yürütülen soruşturmanın etkisizliğinden şikayetçi olmaktadır. Başvurular AİHS'nin 2. maddesiyle birlikte 13. maddesinin esas bakımından ihlal edildiğini iddia etmektedirler.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

Bu şikayetlerin AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu itibarla sözkonusu şikayetlerin kabuledilebilir ilan edilmesi yerinde olacaktır.

B. Esasa ilişkin

1. Başvuranların yakınının ölüm koşulları hakkında

a. Tarafların argümanları

Hükümet ilk olarak, başvuranların AİHM önünde dile getirdikleri iddiaların, ulusal mahkemeler önünde dile getirdiklerinden farklı iddialar olduğunu belirtmektedir. Bu hususta Hükümet başvuran Sara Kaya'nın 9 Temmuz 1998 tarihli beyanına dikkat çekmektedir. Başvuran sözkonusu tarihte verdiği ifadede kocasının teröristlerce kaçırılmış olabileceğini beyan etmiştir. Hükümet, Şefik Kaya'nın cesedinin askeri bölge olduğu iddia edilen ağaçlık bölgede bulunmadığı hususuna AİHM'nin dikkatini çekmektedir. Hükümet, ağaçların kocasının öngördüğü gibi sulanmış olduğunu fark ettiğini beyan eden başvuran Sara Kaya'nın, verdiği ifadede, askeri bölgede olağandışı herhangi bir durum olduğundan söz etmediğini anımsatmaktadır.

Hükümet ayrıca, her ne kadar ceset ve boş mermi kovanlarının bulunduğu yer cinayetin Diyarbakır-Bingöl yolu yakınlarında işlenmiş olabileceğini işaret etse dahi cinayet mahallinin belli olmadığını belirtmektedir. Öte yandan Hükümet, Şefik Kaya'nın yetkili makamlara ölüm tehdidiyle ilgili olarak bilgi vermediğini ve adigeçenin günlük yaşamına bakıldığında böylesi bir tehdidin varlığına işaret eden bir unsura rastlanmadığını belirtmektedir. Şefik Kaya'nın, gerçekten birkaç yıl evvel PKKlılarca kaçırılarak işkenceye tabi tutulduğu kabul edilse dahi bu olaya ilişkin olarak ulusal makamlar nezdinde herhangi bir şikayette bulunulmamıştır.

Başvuranlar, başvuruyu sundukları dönemde dile getirdikleri iddialara yeni unsurlar eklememektedirler.

b. AİHM'nin takdiri

AİHM, AİHS'nin 2. maddesinin 3. maddeyle birlikte Sözleşme'nin esas maddeleri arasında yer aldığını ve Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumlara ait temel değerlerden birine hasredildiğini anımsatır (bkz. *Çakıcı – Türkiye*, no:23657/94, prg. 86, ve *Finucane – Birleşik Krallık*, no: 29178/95, prg. 67-71). Dolayısıyla 2. maddede öngörülen korumanın önemini kabul eden AİHM, yaşam hakkına ilişkin şikayetleri büyük bir dikkatle inceleyerek bir kanaate varmak durumundadır (bkz., *sözgelimi, İkinci – Türkiye*, no: 25625/94, prg. 70, 18 Temmuz 2000, ve *Tekdağ – Türkiye*, no: 27699/95, prg. 72, 15 Ocak 2004).

AİHM, delilleri değerlendirmek maksadıyla 'her türlü makul şüpheden uzak' delil ölçütüne başvurmaktadır (bkz. *İrlanda – Birleşik Krallık*, 18 ocak 1978 tarihli karar, 18 Ocak 1978, prg. 160-161). Bununla birlikte, böylesi bir delil, yeterli derecede ciddi, belirli ve tutarlı bir göstergeler demetinden yahut çürütülemeyen karineler demetinden de doğabilmektedir (bkz. *Abdurrahman Orak – Türkiye*, no: 31889/96, prg. 69, 14 Şubat 2002). Delillerin değerlendirilmesi hususunda AİHM ikincil bir rol oynar ve şayet dava koşulları icbar

etmiyorsa dava olaylarını incelemekle sorumlu bir ilk derece mahkemesinin görevini yerine getirmesi sözkonusu olduğunda ihtiyatlı hareket etmek mecburiyetindedir (bkz. *Tahsin Acar – Türkiye*, no: 26307/95, prg. 216, 8 Nisan 2004).

AİHM, dosyada bulunan belgeler, özellikle de Hükümet'in yürütülen adli soruşturmalara ilişkin olarak sunduğu belgeler ve taraflarca sunulan gözlemler ışığında, gündeme gelen meseleleri inceleyecektir.

Halihazırda AİHM, başvuruların iddialarının aksine, Şefik Kaya'nın kamu görevlilerince ya da kamu görevlilerinin yardımı veya işbirliğiyle öldürüldüğü hususunda herhangi bir dosya unsuruna yahut dava olayına rastlanmadığını tespit etmektedir. AİHM, başvuruların bu iddialarını ulusal makamlar önünde dile getirmedikleri hususunda Hükümet ile hemfikirdir. Öte yandan AİHM, yalnızca kendi önünde dile getirilen olayların hiçbir biçimde belgelerle desteklenmediğini tespit etmektedir.

AİHM elindeki bilgilere istinaden Şefik Kaya'nın kamu görevlilerince ya da kamu görevlilerinin işbirliği sonucunda öldürüldüğü yolunda bir çıkarımda bulunmanın güvenilir göstergelerden çok varsayım ve tahmine dayanacağını değerlendirmektedir. Bu şartlar altında AİHM, Şefik Kaya'nın öldürülmesinde Savunmacı Devletin bir sorumluluğu bulunduğunun her türlü makul şüpheden uzak bir şekilde kanıtlanamadığını tespit etmektedir.

Netice itibarıyla AİHS'nin 2. maddesinin herhangi bir biçimde ihlal edildiği ortaya konulamamıştır.

2. Soruşturmanın yetersizliği iddiası hakkında

a. Tarafların argümanları

Konuyla ilgili olarak yürütülen soruşturmanın etkililiği hususunda Hükümet, yetkili makamların Şefik Kaya'nın ölümü konusunda haberdar edilir edilmez bir soruşturma açtıklarına dikkat çekmektedir. Olayın ertesi günü savcı müteveffanın yakınlarının ifade vermeleri için çağrılmalarını talep etmiştir. Hükümet, kısa bir süre sonra Şefik Kaya'nın cesedinin bulunduğunu belirtmektedir. Hükümet, tutanak düzenlenmesi, tanıklıklara başvurulması ve adli tıp muayenesi yapılması gibi derhal başlatılan muhtelif usul işlemlerini sıralamaktadır. Hükümet son olarak, Savcılık tarafından bir daimi arama kararı çıkarıldığı, konu ile ilgili düzenli olarak rapor tutulduğu ve jandarma tarafından bu raporların Savcılığa gönderildiği hususlarına dikkat çekmektedir.

Hükümet, mevcut davada yetkili makamların etkili bir soruşturma yürüttükleri sonucuna varmaktadır.

Başvuranlar, başvuruyu yaptıkları dönemde dile getirdikleri iddiaları yinelemektedirler.

b. AİHM'nin takdiri

AİHM, AİHS'nin 2. maddesiyle getirilen yaşama hakkının korunması yükümlülüğünün, AİHS'nin 1. maddesi uyarınca Devlete '[kendi] yetki alanı içinde bulunan herkese bu Sözleşme [...] de açıklanan hak ve özgürlükleri tanımak' genel ödevi ile birlikte ele alındığında, güç kullanımının insan ölümüne yol açması durumunda etkili bir resmi soruşturma yürütülmesini de kapsamı altına aldığını ve şart koştuğunu anımsatır (bkz. *Kaya – Türkiye*, 19 Şubat 1998 tarihli karar, prg. 105, ve *McCann ve diğerleri – Birleşik Krallık*, 27 Eylül 1995 tarihli karar, prg. 161). Failler ister kamu görevlisi olsun ister olmasın güç kullanımı neticesinde insan ölümünün meydana geldiği her durumda etkili bir soruşturma

yürütülmelidir (bkz. *Tahsin Acar*, adigeçen, prg. 220). Araştırmalar kapsamlı, tarafsız ve dikkatli bir surette yapılmalıdır (bkz. *Çakıcı*, adigeçen, prg. 86 ve *McCann ve diğerleri*, adigeçen, prg. 161-163).

AİHM, incelemenin asgari etkililik ölçütüne cevap verme niteliği ve düzeyinin dava koşullarına bağlı olduğunu değerlendirmektedir. Bu unsurlar, dava olaylarının tamamı ve soruşturma işinin pratik gerçekleri göz önüne alınarak değerlendirilirler. Meydana gelebilecek farklı durumları bir dizi basit soruşturma işlemine ya da sadeleştirilmiş ölçütlere indirgemek mümkün değildir (bkz. *Fatma Kaçar – Türkiye*, no: 35838/97, prg. 74, 15 Temmuz 2005, *Velikova – Bulgaristan*, no: 41488/98, prg. 80, *Tanrıkulu – Türkiye*, no: 23763/94, prg. 101-110, Kaya, adigeçen, prg. 89-91, ve *Güleç – Türkiye*, 27 Temmuz 1998 tarihli karar, prg. Prg. 79-81).

Bu anlamda, yürütülen soruşturma, etkili olmalı ve sorumluların tespit edilerek cezalandırılmalarına imkan tanımalıdır (bkz. *Oğur – Türkiye*, no: 21594/93, prg. 88). Burada sözü edilen sonuç yükümlülüğü değil, araç yükümlülüğüdür. Yetkili makamlar, olayla ilgili delillerin toplanabilmesi maksadıyla kendileri için makul surette erişilebilir olan önlemleri almış olmalıdırlar (bkz. *Tanrıkulu*, adigeçen, prg. 109, ve *Salman – Türkiye*, no: 21986/93, prg. 106).

Makul ivedilik ve özen gerekliliği bu çerçevede değerlendirilmelidir. Kabul etmek gerekir ki soruşturmanın ilerleyişi ile ilgili birtakım engel ya da zorluklar ortaya çıkabilir. Ancak, öldürücü güç kullanımı ile ilgili soruşturma yapılması gerektiğinde yetkili makamların ivedi surette harekete geçmeleri halkın yasallık ilkesine güveninin korunması ve yasadışı eylemlere karşı hoşgörü gösterildiği ya da bu eylemlere iştirak edildiği izleniminin verilmemesi açısından büyük önem taşır (bkz. *McKerr – Birleşik Krallık*, no: 28883/95, prg. 114).

Mevcut davada takdirine sunulan delil unsurlarını inceleyen AİHM, hazırlık soruşturmasında, cesedin bulunmasını takip eden günlerde, tanıklıkların toplandığını, olay yerinin krokisinin çıkarıldığını, post-mortem ceset muayenesi ve balistik incelemenin yapıldığını tespit etmektedir.

Bununla birlikte, yetkili makamların kayıp olayı hakkında haberdar edilmesiyle cesedin bulunması arasında geçen iki aylık dönem zarfında, ölenin yakınlarının ifadelerinin alınması dışında yetkili makamlar tarafından araştırma yapıldığı hususunda dosyada herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Bu çerçevede AİHM, Şefik Kaya'nın kaybolduğu gün izlediği güzergahın ailesi tarafından bilindiğini gözlemlemektedir. Aile önce kendisi bir araştırma yapmış ve ardından yetkili makamlara hem başvuranın güzergahı hem de müteveffanın yaşamına ilişkin endişe verici emareler hakkında gerekli tüm bilgileri vermiştir. Yetkili makamlar başvuranın dış görünüşü hakkında bilgiye sahiptiler. Ancak, belirtilen yerlerde araştırma yapıldığına dair soruşturma dosyasında herhangi bir belge yer almamaktadır. Ceset iki ay sonra belirtilen yerde bulunmuştur. Cesedin bulunduğu yeri müteveffanın yakınları sayesinde öğrenen yetkili makamların ihtiyatsızlığı karşısında AİHM hayrete düşmüştür. Halbuki tanıklıklara göre köyde konuyla ilgili bir söylenti dolaşmaktaydı. Ayrıca, bu haberin yayılmasıyla ve bu bilgiyi yayanlarla ilgili hiçbir araştırma yapılmadığı da gözükmemektedir.

AİHM, Lice Savcısı'nın en az iki kez jandarmadan Şefik Kaya'nın yakınlarının ifade vermek üzere çağrılmasını talep ettiğini gözlemlemektedir. AİHM bu talebe, ilgililerin başka bir ile taşındığı yönünde bile olsa herhangi bir cevap verilmediğini not etmektedir. Hükümet, bu konuda neden ifadelerin alınması için istinabe yoluna başvurulmadığı sorusuna cevap vermemektedir.

AİHM ayrıca, 13 Eylül 1998 tarihinde cesedin yakınında bulunan boş mermi kovanlarının incelenmek üzere kriminal laboratuvarına ancak 9 Ocak 2002 tarihinde gönderildiğini tespit etmektedir. Bu gecikmenin sebebi hakkında bir izahat verilmemiştir. AİHM, dosyada bu incelemeye ilişkin nihai raporun da bulunmadığını not etmektedir.

AİHM, Savcılık tarafından kesintisiz bir inceleme başlatıldığını ve Savcılık ile jandarma arasında bir çok yazışma yapıldığını tespit etmektedir. Bu durum, ulusal makamlar tarafından gayret gösterildiğinin *a priori* kabul edilmesini sağlasa da sözkonusu işlemler davanın esasına ilişkin veya yapılan araştırmaların niteliğine dair bir ışık tutmamakta olup yalnızca rutin yazışma teşkil etmektedirler. Üstelik AİHM'ye sunulan dosyadaki bilgilere göre 1999 ve 2001 yılları arasında soruşturma ile ilgili olarak herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir. Bu hususta Hükümet herhangi bir izahatta bulunmamaktadır.

Özetle, yukarıda tespit edilen eksiklikleri göz önünde tutan AİHM, başvuranların eşi ve babalarının ölümünün meydana geldiği koşullara ilişkin olarak ulusal makamlarca yürütülen soruşturmanın etkili bir soruşturma olarak kabul edilemeyeceği sonucuna varmaktadır.

AİHM, AİHS'nin 2. maddesi anlamında devlete düşen usul yükümlülüklerinin yerine getirilmediği sonucuna varmaktadır.

Yukarıda ifade olunanların ışığında AİHM, AİHS'nin 13. maddesi yönünden yapılan şikayeti ayrıca incelemeye gerek olmadığına hükmetmektedir.

IV. AİHS'NİN 14. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar son olarak, Şefik Kaya'nın Kürt kökenli oluşu nedeniyle öldürüldüğü iddiasıyla AİHS'nin 14. maddesinin ihlal edildiğinden şikayet etmektedirler.

AİHM, bu şikayetin dayanaktan yoksun olduğunu gözlemlemektedir. Bu nedenle AİHM, sözkonusu şikayetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabuledilemez olduğunu tespit etmektedir.

V. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranlar, adil tatmin taleplerini AİHM tarafından belirlenen sürenin sona erdiği tarihten iki gün sonra sunmuşlardır. Bununla birlikte AİHM tüzüğü'nün 6. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca bu talepleri dosyaya aktarmayı uygun görmüştür.

Başvuranlar uğradıkları manevi zararın tazmini için 250.000 Euro talep etmektedirler.

Hükümet bu talebi aşırı bulmaktadır.

AİHM, Şefik Kaya'nın ölümü ile ilgili olarak Hükümetin AİHS'nin 2. maddesinde öngörülen usul yükümlülüğü hilafına etkili bir soruşturma yürütmediği sonucuna vardığını anımsatır. Bu koşullar altında hakkaniyete uygun bir karara varan AİHM manevi tazminat olarak başvuranlara 10.000 Euro ödenmesine hükmetmektedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran yargılama ve masraflara ilişkin bir talepte bulunmadığından bu yönde bir ödeme yapılmasına gerek yoktur.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. AİHS'nin 14. maddesi yönünden yapılan şikayetin *kabuledilemez olduğuna*;
2. Başvurunun geriye kalanının *kabuledilebilir olduğuna*;
3. AİHS'nin 2. maddesinin esas bakımından *ihlal edilmediğine*;
4. AİHS'nin 2. maddesinin usul bakımından *ihlal edildiğine*;
5. AİHS'nin 13. maddesi yönünden yapılan şikayetin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;
6. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından her türlü vergi ve kesintiden muaf tutularak başvuranlara manevi tazminat olarak 10.000 Euro (on bin Euro) *ödenmesine*;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
6. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

Daire ayrıca bu kararın taraflara yazılı olarak bildirilmesine

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 19 Temmuz 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.